

Muzeum
města
Prahy

Tisková zpráva

Muzeum města Prahy

slaví 140. výročí svého založení

Dne 3. října 1881 byla schválena na zasedání sboru obecních starších Magistrátu královského hlavního města Prahy *Pravidla stálého komitétu městského musea Pražského*. Toto datum je uváděno v současné zřizovací listině Muzea hlavního města Prahy, příspěvkové organizace hlavního města Prahy jako datum jeho založení. Při té příležitosti bude v neděli 3. října 2021 vstup zdarma do Domu U Zlatého prstenu, Podskalské celnice na Výtoni a Zámeckého areálu Ctěnice.

První myšlenky na vybudování pražského městského muzea můžeme vztáhnout již do padesátých let 19. století, na realizaci této ideje ale ještě v této době nedozrál čas. Účinnější snahy o založení muzea sahají do roku 1877. Na konci října upozornil náměstek starosty Královského hlavního města Prahy profesor Otakar Antonín Zeithammer městskou radu, že mnozí jednotlivci i společenstva prodávají starožitnosti dokumentující dějiny Prahy agentům, vyvážejícím je do ciziny. Doporučil tyto předměty shromáždit na jednom místě, v nově vybudovaném muzeu. Iniciátory projevu profesora Zeithammera byli dva přátelé – milovníci a sběratelé starožitností: dr. Štěpán Berger a Břetislav Jelínek. Tato idea již nezapadla. Pamětní spis domácí rady „Českého klubu“ z 28. prosince 1879, koncipovaný architekty Josefem Mockerem a Antonínem Baumem spolu s advokátem a zaníceným sběratelem JUDr. Hugo Tomanem, znovu upozornil na ničím neomezovaný vývoz českých a městských památek do ciziny a žádal městskou radu, aby uskutečnila projekt městského muzea.

Rada tentokrát jmenovala k posouzení spisu zvláštní komisi v čele s historikem Václavem Vladivojem Tomkem, výsledkem jejíž práce bylo zřízení stálého komitétu městského musea Pražského a schválení jeho Pravidel sborem obecních starších.

Nejvíce diskusí se na zasedáních městské rady i obecních starších od počátku vedlo kolem otázky financování muzea. Za zájmy muzea na schůzích městské rady vystupovali zejména Vojta Náprstek a později dr. Václav Frič a J. V. Novák. Dalším důležitým bodem byly prostory pro muzeum, prezentační i depozitární. Ve hře byla Pražská brána, Staroměstská mostecká věž, letohrádek Amerika a Letohrádek královny Anny.

Uprostřed těchto debat, často i poměrně bouřlivých, inicioval dr. H. Toman zakoupení prvních sbírkových předmětů pro muzeum, konvolut prací Josefa Mánesa z posmrtné výstavy konané u příležitosti šedesátého výročí umělcova narození. Kunsthistorik dr. M. Tyrš inicioval zájem městské rady o zachování vystavených děl pro pražskou veřejnost. Jeho dobrozdání, podporované starostovým náměstkem dr. Tomášem Černým, dr. Hugo Tomanem a architektem Janem Zeyerem, padlo na úrodnou půdu a městská rada zakoupila pro muzeum v roce 1881 první sbírkové předměty.

Zatím pracovala zvláštní komise pro založení městského muzea a výsledkem jejího úsilí bylo zřízení stálého komitétu a schválení *Pravidel stálého komitétu městského musea Pražského* onoho 3. října 1881. V prvních

čtyřech paragrafech tu byl poprvé deklarován účel pražského městského muzea, jeho cíle a prostředky k nim vedoucí:

Par. 1 Účelem městského muzea Pražského jest, sbírkou památek historických ku Praze se vztahujících a jmenovitě památek výtvarného umění a uměleckých řemesel poskytovatí obraz vzdělání a vkusu Pražanů v dobách minulých.

Par 2. Stálý komitét musejní má vyhledávati, před zkárou a zcizováním zachovávatí, získati a vystavovati, památky druhů v §. 1. vyslovených.

Pokud památek samých získati nelze, mají býti mezery vyplňovány odlitky a vůbec reprodukcemi druhu všelikého.

Par. 3. K dosažení cíle tohoto mají sloužiti:

a) dotace od obce Pražské,

b) dary a odkazy jakékoli, především pak na uměleckých památkách přáteli muzea Pražského poskytované,

c) vypůjčování památek uměleckých a historických, opatrování a vystavování jich v místnostech muzea dle dorozumění s majiteli pro každý jednotlivý případ, konečně pak i

d) vstupné, jakého se po případě docílí.

Par. 4 Veškeré sbírky městského muzea, pokud nebyly jen zapůjčeny, jakož i inventář jsou vlastnictvím obce Pražské.

Komitét se vyjadřoval k jmenování kustoda starajícího se o sbírky a placeného městskou radou. Tím se stal Břetislav Jelínek, jmenovaný později ředitelem muzea. Pravidla mohl měnit komitét při souhlasu městské rady nebo sama rada po konzultaci s komitétem.

První schůze stálého komitétu pražského městského muzea se uskutečnila v primátorské síni Staroměstské radnice dne 23. listopadu 1881 za předsednictví JUDr. Roberta Nittingera, dále byli přítomni: advokát JUDr. Emanuel Štěpán Berger, architekt a obecní starší Josef Stanislav Doubek, podnikatel a zakladatel průmyslového muzea Vojta Náprstek, sochař Bohuslav Schnirch, JUDr. Hugo Toman, estetik, kunsthistorik a spoluzakladatel pražského Sokola PhDr. Miroslav Tyrš, malíř a architekt Bedřich Wachsmann a malíř František Ženíšek, omluven byl další člen komitétu, architekt Antonín Baum, kterého ještě do konce roku nahradil v komitétu architekt Antonín Wiehl.

Již na konci listopadu toho roku získalo muzeum pro uskladnění sbírek místnost vedle archivu na pražské radnici. Schůze komitétu se pak až do první poloviny příštího roku znovu odehrávaly ve znamení diskusí o získávání nových předmětů a zároveň byly poznamenány snahami získat pro muzeum další prostory. Kromě oprášení starších návrhů padaly na schůzích komitétu nápady nové, např. na využití přízemních místností Vyšší dívčí školy či na zakoupení Anežského kláštera. K definitivnímu zlomu pak došlo zhruba v polovině roku 1882, kdy muzeum získalo pro své účely dosavadní kavárenský pavilon v městských sadech na Poříčí. Stal se první expoziční a výstavní budovou muzea, k níž byla v letech 1896–1898 přistavěna budova nová, dnešní hlavní budova Muzea hlavního města Prahy.

„Muzeum města Prahy se za 140 let od svého založení rozvinulo v moderní paměťovou instituci, která přibližuje historii i současnost hlavního města tradičními i novými formami. Pečuje o rozrůstající se sbírkové fondy a významné památky, stále větší pozornost věnuje jejich prezentaci a komunikaci s veřejností.

V roce 2021 se nacházíme v bodě, kdy na základě nové komplexní koncepce expozic, přistupujeme k jejich postupné realizaci. Zároveň s úpravou a získáním nových prostor můžeme významně rozšiřovat i spektrum programů pro naše návštěvníky. Muzeum města Prahy má před sebou roky intenzivní práce a perspektivní budoucnost.“ Zuzana Strnadová

Kontakt pro bližší informace:

www.muzeumprahy.cz

Mgr. Olga Šámalová

náměstkyně ředitelky pro úsek vnějších vztahů

media@muzeumprahy.cz

T+ 420 221 012 939, M+ 420 725 847 820

Martina Hoffmanová

média, úsek vnějších vztahů

media@muzeumprahy.cz

T+ 420 221 012 944, M+ 420 725 847 873